

Po Naradzie obywatelskiej o kosztach energii – refleksje organizatorek_ów

Maria Belina Brzozowska, Maria Jagaciak

10. Forum Praktyków Partycypacji realizowane jest z dotacji programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy finansowanego przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG.

**Aktywni
Obywatele**
Fundusz Krajowy

Iceland
Liechtenstein
Norway

**Active
citizens fund**

NARADA OBYWATELSKA O KOSZTACH ENERGII

baza wiedzy

Spotkanie otwierające

Narady lokalne

Ogólnopolski panel
obywatelski

konferencja
podsumowująca

Praca nad tematem

- liczne grono ekspertów
- przygotowanie podłoża merytorycznego (rozwiązania problemu)
- wsparcie merytoryczne w trakcie
- uczestnictwo w naradach i panelu obywatelskim

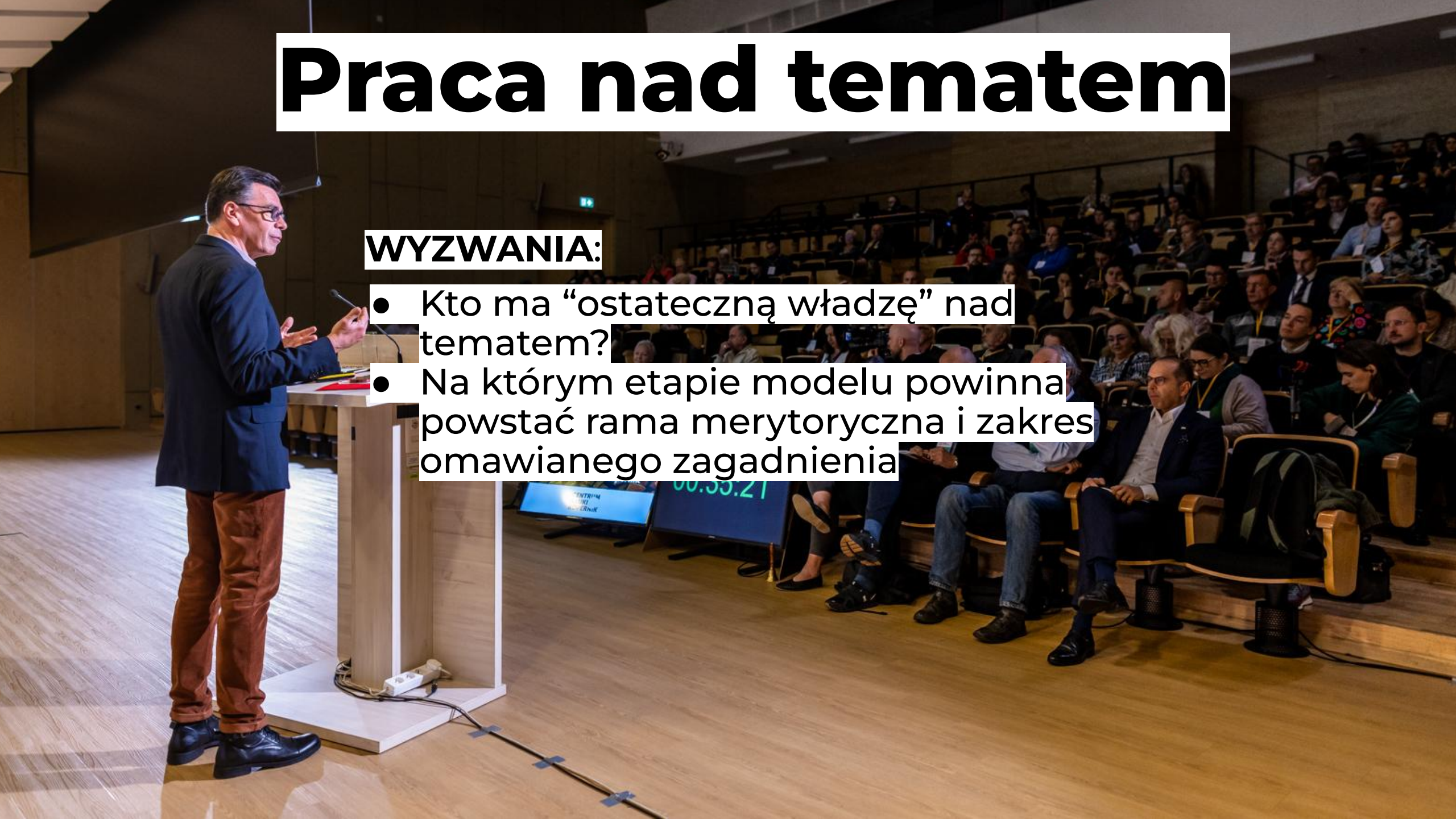
Centrum Nauki Kopernik

00:35:21

Praca nad tematem

WYZWANIA:

- Kto ma “ostateczną władzę” nad tematem?
- Na którym etapie modelu powinna powstać rama merytoryczna i zakres omawianego zagadnienia

45

narad lokalnych w całej Polsce

- 700** uczestników i uczestniczek
 - blisko **30** zaangażowanych ekspertów i ekspertek
 - 150** godzin rozmów
 - 608** wypełnionych ankiet
- 552 uczestników i uczestniczek narad oraz 56 osób nieuczestniczących w naradach (wypełniały formularz dostępny online)

Rozwiązania popierane przez uczestników narad

Na poziomie lokalnym (gminy)

- wymiana źródeł ciepła
- termomodernizacja budynków
- produkcja energii z OZE przez gminy
- lepsze i bardziej kompleksowe doradztwo energetyczne

Dla uczestników narad ważne jest, żeby rozwiązania były przede wszystkim

skuteczne i ekologiczne!

54% uczestników narad nie dołożyłoby się do walki z ubóstwem energetycznym.

39% uczestników narad byłoby skłonne przekazać jakąś część swoich dochodów na ten cel - średnio 39 zł miesięcznie.

Preferowane źródła finansowania walki z ubóstwem energetycznym:

- 50%** fundusze europejskie
- 46%** środki rządowe lub samorządowe

Energia prawem, nie towarem, ale tylko czysta!

38% ogrzewanie domów w sposób powodujący zanieczyszczenie powietrza powinno być zakazane, nawet jeśli kogoś nie stać na inne rozwiązania

60% wszyscy powinni mieć dostęp do ogrzewania i energii elektrycznej bez względu na sytuację materialną

Ocena narad

Było warto! - mówią organizatorzy i organizatorki narad:

„Narada to dobry moment, aby zacząć dyskusję i w ogóle myśleć o problemie na poziomie lokalnym”

Organizatorka, Bydgoszcz

„Ciekawa i merytoryczna dyskusja”

Organizator, Minsk Mazowiecki

„Narada bardzo otworzyła mi oczy na problem ubóstwa energetycznego w Polsce. Dużo dało poznanie poglądów innych gmin i ich problemów”

Uczestniczka, narada LeadAIR, Forum Energii

„Jest to dla mnie jako osoby mieszkającej na wsi temat trudny, ale prowadząca wszystko dobrze wytłumaczyła.”

Uczestniczka, Jugów

Zobacz filmowe podsumowanie narad tutaj:
<https://youtu.be/FcrYtrkBsBo>

! Jesienią planujemy przeprowadzenie pierwszego ogólnopolskiego panelu obywatelskiego, który podejmie próbę stworzenia mapy drogowej systemowych rozwiązań ubóstwa energetycznego.

NARADA OBYWATELSKA
O KOSZTACH ENERGII

Ubóstwo energetyczne

to trudny, mało rozpoznany temat, ale

75%

uczestników uważa go za ważny problem w swojej okolicy.

Nawet osobom, które doświadczają problemu trudno jest rozmawiać i decydować o kierunkach działań władz, zmierzających do jego rozwiązania.

24%

uczestników deklaruje, że ich mieszkania lub domy nie są wystarczająco ciepłe w zimie.

Ludzie czują bezradność i osamotnienie wobec doświadczanych problemów.

Narady lokalne - materiały

Podręcznik po
procesie i temacie

“10 kroków dobrej
narady”

Prezentacje

Scenariusze

Dwa filmy
edukacyjne

Materiały
warsztatowe

Dodatkowo:
Webinar +
wsparcie
konsultacyjne

Narady lokalne - przygotowanie

10 kroków dobrej narady - zaczynamy!

Mełżenstwo, dwie osoby po siedemdziesiątce, mieszkają w kamienicy w miejscowości liczącej 50-100 tys. mieszkańców w południowej Polsce

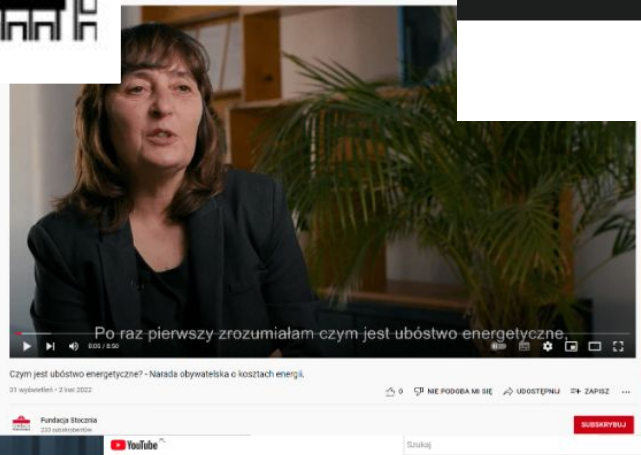
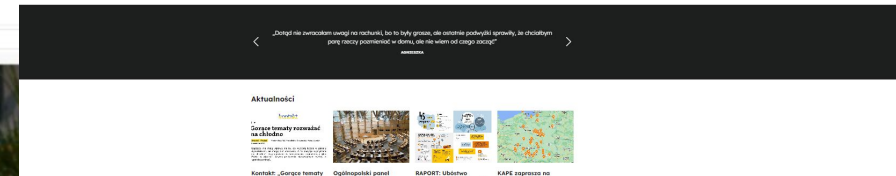
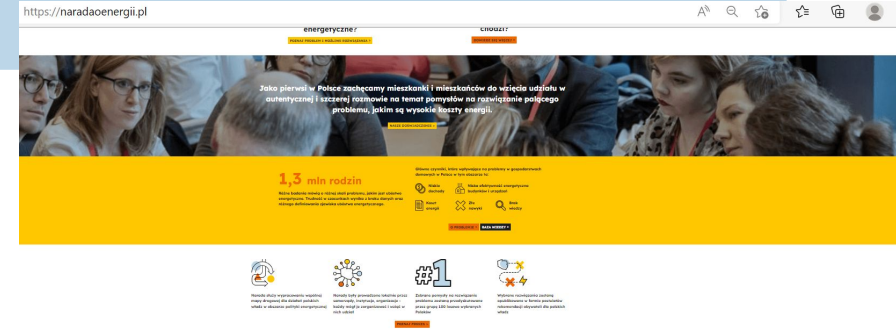
- osoby na emeryturze;
- nowiutki osiedle i zła sama sytuacja;
- brak pieniędzy, żeby zainwestować w remont mieszkania (wymagany remont całej wyszynnej części budynku, która wciąż dalej jest budowana);
- przepracowały się przez okres, problemy z przekazaniem się trudności w utrzymaniu ciepła w domu, konieczność roszczenia uwagi na terenie ogrodu, zbyt mała ilość ogrzewania w domu i dogrzewanie domu piecikiem elektrycznym;
- wysokie rachunki za energię;
- obawiają się o opłacenie rachunków, zwłaszcza w miesiącach zimowych.

Co sprawiło, że są w trudnej sytuacji?

Niska efektywność energetyczna budynku, niskie dochody, stary, nieaktualny cennik rozliczający się według stanu zaprzęgnięcia

Jakie mają problemy?

Organizacja możliwości finansowej, brak wiedzy na temat dostępnych wsparcia, niski efekt mieszkańców do przygotowania się na inwestycje, problemy ukarłowatowe.

Narada samorządowa

Kogo zaprosić i jak przygotować diagnozę dotyczącą ubóstwa energetycznego?

Narada obywatelska o kosztach energii

Jak można się w nią włączyć i o czym będziemy rozmawiać?

10 kroków dobrej narady

Przewodnik dla osób organizujących i moderujących naradę lokalną o kosztach energii

Narady lokalne - kto organizował

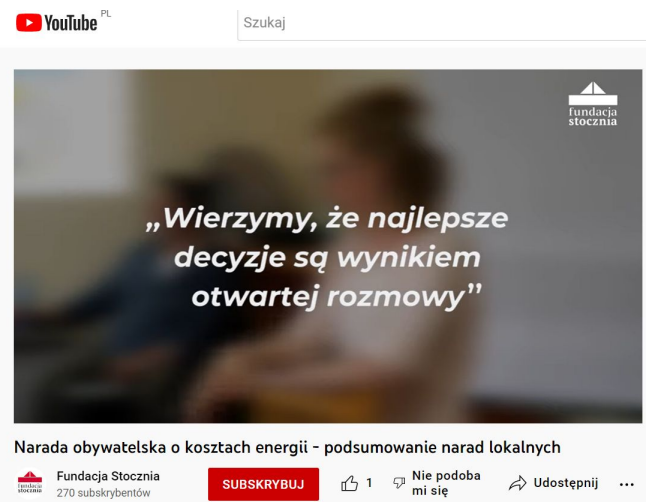
- ❖ 12 zostało zrealizowanych przez lokalne samorządy
- ❖ 33 zorganizowali przedstawiciele i przedstawicielki organizacji społecznych, m.in. doradcy energetyczni (zrzeszeni w Federacji Konsumentów), środowiska kobiece (Stowarzyszenie Kobiety w Centrum) czy podmioty działające w obszarze partycypacji obywatelskiej lub na rzecz klimatu
- ❖ Mniej więcej jedną trzecią uczestników stanowiły osoby reprezentujące instytucje publiczne, urzędy i jednostki zajmujące się m.in. kwestiami energetyki czy klimatu.

Raport - narady lokalne

Podsumowanie narad lokalnych - video

YouTube PL Szukaj

fundacja stocznia

„Wierzymy, że najlepsze decyzje są wynikiem otwartej rozmowy”

Narada obywatelska o kosztach energii - podsumowanie narad lokalnych

Fundacja Stocznia
270 subskrybentów

SUBSKRYBUJ 1 Nie podoba mi się Udostępnij ...

Raport → [link](#)

Narady lokalne - wyzwania

**Trudny
temat**

**Optymalna
i osiągalna
długość
spotkania**

**Podział ról między
organizatorem a
lokalnych partnerów**

**Brak
moderacyjnych
umiejętności**

**Zbyt ambitne cele
względem wybranego
przez lokalnych
organizatorów
scenariusza**

***wojna w Ukrainie**

Ogólnopolski panel obywatelski

jak jeden mówił to reszta śmiechała

Obywatelska droga w kierunku rozwiązania problemu ubóstwa energetycznego w Polsce

Wrzesień 2022

12.09 – 20.10.2022

Losowanie

 111
ankieterów

 113 000
odebranych telefonów

 221
wstępnych zgód na udział w panelu

 96
zrekrutowanych osób, stanowiących „Polskę w pigułce”, w tym 8 osób z narad lokalnych

Październik 2022

13.10.2022

Fundacja Stocznia
w Senackiej Komisji
Nadzwyczajnej
do spraw Klimatu

22-23.10.2022

Weekend edukacyjny

75 Panelistów i Panelistek
20 ekspertów prezentujących temat
3 stanowiska tzw. stron
470 pytań od Panelistów i Panelistek
ok. 6 godzin wystąpień
ok. 4 godzin dyskusji i odpowiedzi ekspertów

Listopad 2022

5-6.11.2022

Weekend deliberacyjny

78 Panelistek i Panelistów
10 stolików
11 moderatorów i moderatorek
10 ekspertów i ekspertek
ok. 10 godzin rozmów o rozwiązaniach
10 rotacji grup przy stolikach
60 nowo stworzonych przez Panelistów i Panelistki rozwiązań dla przeciwdziałania problemowi ubóstwa energetycznego

16.11.2022

Głosowanie nad rozwiązaniami

ok. 100 propozycji rozwiązań
77 głosujących online, w tym
10 osób wspieranych przez
7 asystentów technicznych

Grudzień 2022

6.12.2022

Podsumowanie Ogólnopolskiego panelu obywatelskiego o kosztach energii

Zmiana systemowa:
energia odnawialna
i obywatel w jej centrum

**Dedykowane wsparcie dla osób
w kryzysie ubóstwa energetycznego:**
wykluczenie wymaga
kompleksowej odpowiedzi

**Zapewnienie dostępnego
mieszkalnictwa:**
jesteśmy otwarci
na nowe modele

**W oczekiwaniu na strategiczną
wizję zmian**

Rzetelne informacje i edukacja:
nie bójmy się rozmawiać
o energii

Podsumowanie Ogólnopolskiego panelu obywatelskiego o kosztach energii

design procesu - wskazówki (długość procesu, podział na części, sposób łączenia - logika procesu)

narady lokalne - jak je wykorzystać efektywnie, zaprojektować i uniknąć błędów, jakie cele mają im przyświecać?

Czy i jak włączać uczestników/czki panelu do rzecznictwa po procesie

Praca z tematem merytorycznym podczas procesu - kiedy i jak powstaje ostateczne pytanie procesu i lista rozwiązań, uspołecznianie tego etapu

Co wokół / obok procesu - konsultacje społeczne, osobne, dodatkowe dyskusje, np. stron

Nasz model - wyzwania do przegadania

1. Design procesu

baza wiedzy

2. Praca z tematem merytorycznym podczas procesu

Spotkanie otwierające

Narady lokalne

3. Narady lokalne

Ogólnopolski panel obywatelski

4. Co po procesie

konferencja podsumowująca

Nasz model - wyzwania do przegadania

1. Design procesu

czy warto coś zmienić w kolejności, metodach, połączeniu ich ze sobą?

2. Praca z tematem merytorycznym podczas procesu

kiedy i jak powstaje ostateczne pytanie procesu i lista rozwiązań

3. Narady lokalne

jak je wykorzystać efektywnie, zaprojektować i unikać błędów, jakie cele mają im przyświecać?

4. Po procesie

kto opiekuje się werdyktem panelu
czy i jak włączać uczestników/czki panelu do rzecznictwa po procesie

Zapraszamy do world cafe!

1. Design procesu

czy warto coś zmienić w kolejności, metodach, połączeniu ich ze sobą?

2. Praca z tematem merytorycznym podczas procesu

kiedy i jak powstaje ostateczne pytanie procesu i lista rozwiązań

3. Narady lokalne

jak je wykorzystać efektywnie, zaprojektować i uniknąć błędów, jakie cele mają im przyświecać?

4. Po procesie

kto opiekuje się werdyktem panelu
czy i jak włączać uczestników/czki panelu do rzecznictwa po procesie

Dziękujemy za uwagę!

Maria Belina Brzozowska

mbelinabrzozowska@stocznia.org.pl

Maria Jagaciak mjagaciak@stocznia.org.pl

Zapraszam do odwiedzenia strony www.naradaoenergii.pl

NARADA
OBYWATELSKA
O KOSZTACH ENERGII

fundacja
stocznia

FUNDACJA STOCZNIA

- od ponad 13 lat w sektorze pozarządowym w Polsce
- zespół tworzą osoby z bogatym doświadczeniem w organizowaniu złożonych procesów partycypacyjnych i deliberacyjnych
- opracowywanie i wspieranie skutecznych rozwiązań problemów społecznych, włączanie obywateli w decydowanie o sprawach publicznych oraz pomoc organizacjom i samorządom w planowaniu i realizacji działań społecznych
- opracowywanie i upowszechnianie dobrych praktyk, tworzenie narzędzi ułatwiających pracę socjalną, prowadzenie badań społecznych, szkolenia i opracowywanie materiałów edukacyjnych
- efektów naszej pracy korzystają m.in. seniorzy, uczniowie i nauczyciele, społeczności lokalne, aktywiści i **samorządowcy (bardzo otwarte na dialog i włączanie w decyzje mieszkańców)**
- wśród wielu przeprowadzonych procesów są m.in.:
 - **Wysłuchanie Publiczne** w sprawie KPO
 - Narada obywatelska o edukacji
 - **Miejskie panele obywatelskie** w Lublinie i Warszawie
 - Pierwszy oddolnie zorganizowany **ogólnopolski panel obywatelski**

WERDYKT - ubóstwo energetyczne

Dedykowane wsparcie dla osób w kryzysie ubóstwa energetycznego: wykluczenie wymaga kompleksowej odpowiedzi

Zapewnienie dostępnego mieszkalnictwa: jesteśmy otwarci na nowe modele

Zrozumienie potrzeby zmian

Najem społeczny, Społeczne Agencje Najmu, mieszkania „złotej jesieni”, wykorzystanie pustostanów...

Wizja strategiczna: odpowiedź sobie dokąd idziemy

Wyraźne dostrzeżenie znaczenia wizji oraz strategii

Potrzeba podejścia systemowego, wyznaczenia długoterminowego planu działań

Zmiana systemowa: nowa energia, obywatel w centrum

Oczekiwanie większej

Nowe narzędzia / skupienie na poszczególnych wątkach

Rzetelne informacje i edukacja: nie bójmy się rozmawiać o energii

Dostrzeżenie potrzeby pracy nad kształtowaniem postaw i nawyków

OZE jako opcja preferowana - akceptacja złożoności zmian, np. potrzeby modernizacji sieci

Panel obywatelski potwierdził potrzebę dalszego usprawniania działań na rzecz modernizacji budynków jednorodzinnych, ale też uwzględnienia potrzeb budynków wielorodzinnych

Nie tylko domy jednorodzinne: nie zapominajmy o budynkach wielorodzinnych

31e. Zniesienie progów minimalnych dot. refundacji kosztów inwestycji w termomodernizację, pod warunkiem, że inwestycje te wykonywane są w odpowiedniej kolejności 77%

niskich dochodach 83%

27d. Zapewnienie przez budżet państwa finansowania działalności mobilnego ekodoradcy energetycznego w każdej gminie 82%

27e. Powołanie specjalnej instytucji zarządzającej siecią ekodoradców 55%

20. Należy działać na rzecz szybszego rozwoju instalacji prosumenckich 98%

5. Pomimo obecnych wyzwań z dostępem do energii ze źródeł niskoemisyjnych, władze powinny przyspieszyć tempo zmian w kierunku większego wykorzystania w Polsce odnawialnych źródeł energii 97%

15d. Uproszczenie procedur planistycznych i administracyjnych towarzyszących inwestycjom w odnawialne źródła energii (OZE) 97%

15n. Ułatwienie rozwoju większych źródeł OZE (np. farm wiatrowych i fotowoltaicznych) poprzez nałożenie obowiązku przyłączania ich przez operatorów sieci dystrybucyjnej 98%

15e. Uruchomienie dotacji celowych (tzn. takich, których nie można wykorzystać na nic innego) dla gmin na potrzeby budowy instalacji OZE, służących mieszkańcom gminy 96%

15g. Odblokowanie potencjału lądowej energetyki wiatrowej, w tym rezygnacja z wymogu zachowania minimalnej odległości pomiędzy elektrownią wiatrową a najbliższymi zabudowaniami (tzw. zasady 10h) 88%

18. Należy działać na rzecz szybszego rozwoju różnych form wspólnot energetycznych, które inwestują w odnawialne źródła energii 98%

15i. Wprowadzenie przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska norm jakości dla biomasy dla gospodarstw domowych, aby uniknąć wprowadzenia do sprzedaży towarów zanieczyszczonych i szkodliwych 91%

15h. Zwiększenie nakładów na inwestycje w elektrownie oparte na energii 83%

25c. Wprowadzenie tematyki efektywności energetycznej do

19i. Organizowanie przez samorządy działań edukacyjno-informacyjnych dla mieszkańców dot. korzyści wynikających ze spółdzielni 92%

7. Przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu wymaga także wspierania rozwiązań lokalnych bazujących na samoorganizacji

11. Należy stworzyć Fundusz Transformacji Energetyki, który umożliwi przekierowanie co najmniej 70% dochodów z EU ETS na cele klimatyczne i środowiskowe 92%

10. Należy ustanowić instytucję centralną z oddziałami na szczeblu powiatowym, która na podstawie jednego wniosku dostarczy kompleksowej usługi

6. Pomimo wyzwań wynikających z obecnego kryzysu Polska nadal nie powinna importować surowców energetycznych z Rosji. 84%

4. Działania władz służące ograniczeniu ubóstwa energetycznego po

Strategia

22. Na

19a. Wdrożenie w Polsce

29f. Opracowanie

15p. Inwestowanie

15a. Przeprowadze

35f. W

35j. U

33e. Zastąpienie

33a. Wprowadzenie

Stworzenie państwo

Uruchomienie progra

Wprowadzenie regula

Dotarcie do

Uruchomienie przez

Kampanie społeczne

Organizacja szkoleń

Wprowadzenie w budynek ora

Wprowadzenie w budynek ora

Co w świecie?

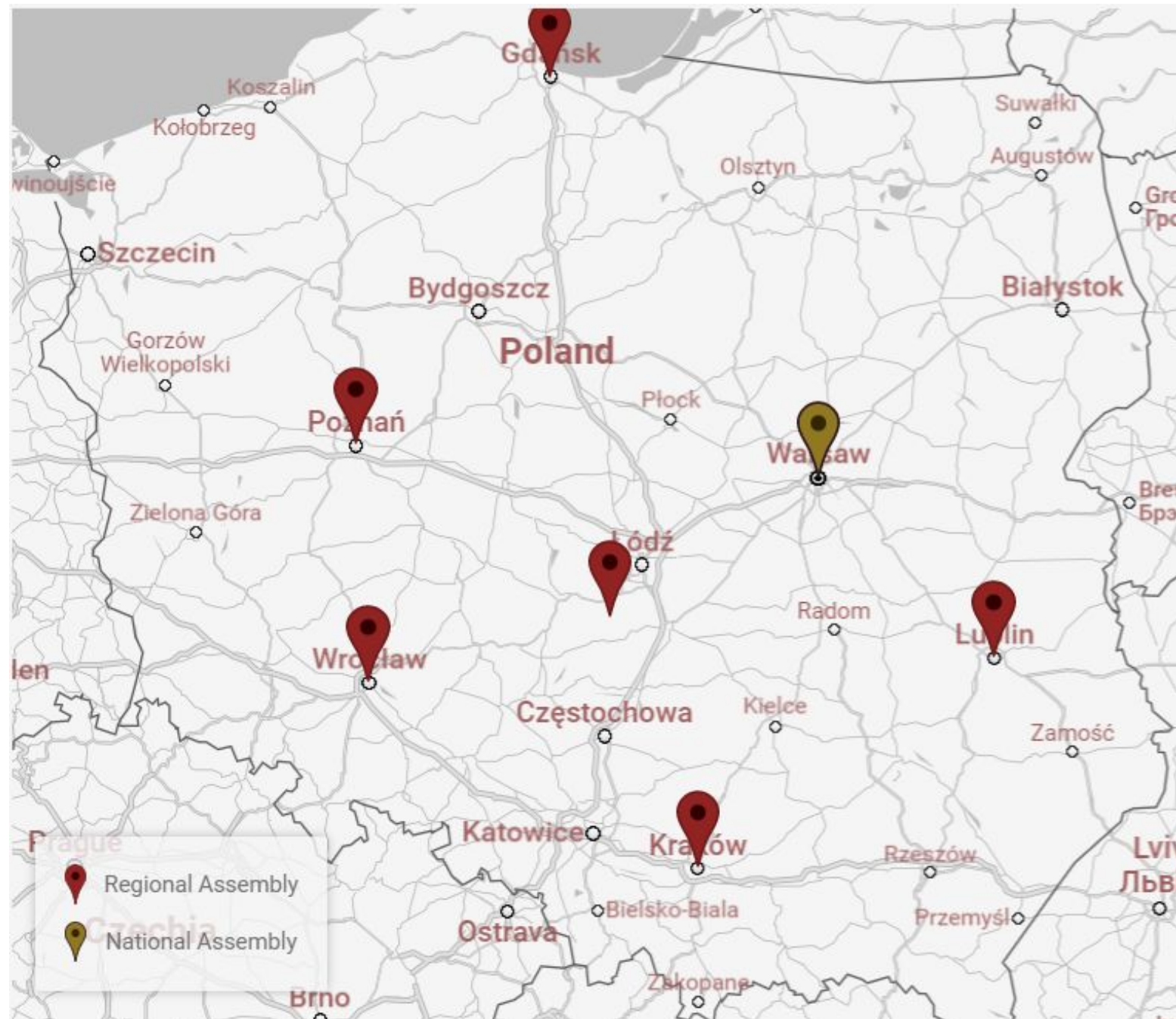
To nowy trend

- Regional Assembly
- National Assembly

Źródło: knoca.eu

Panele w Polsce

- Gdańsk
- Lublin
- Kraków
- Poznań
- Łódź
- Wrocław
- Warszawa (miejski i krajowy)
- Rzeszów się przymierza (o neutralności klimatycznej do 2030)

Kierunek wpisany w politykę UE – europejskie panele obywatelskie są już rzeczywistością

„Dzięki Konferencji na temat przyszłości Europy umieściliśmy obywateli w centrum procesu tworzenia polityki UE. **Obecnie włączamy panele obywatelskie do naszego zestawu narzędzi, aby zapewnić uwzględnienie pomysłów obywateli w kluczowych inicjatywach politycznych, które mają wpływ na ich codzienne życie.** Dzisiejszy dzień stanowi pierwszy krok w kierunku nowej formy demokracji deliberatywnej w Europie”.

Dubravka Šuica, Wiceprzewodnicząca Komisji Europejskiej, grudzień 2022

Więcej na:

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-europe-an-democracy/conference-future-europe/european-citizens-panels_en#a-series-of-citizens-panels

[Demokracja deliberatywna] powinna stać się częścią sposobu, w jaki tworzymy politykę. (...) Jestem bowiem przekonana, że **demokracja nie kończy się na wyborach, konferencjach czy zjazdach.**

Ursula von der Leyen, Przewodnicząca Komisji Europejskiej, 9 maja 2022

Globalny panel obywatelski

Irlandzki eksperyment - stały panel obywatelski

Globalny panel obywatelski na COP26 jest praktycznym sposobem pokazania, jak możemy przyspieszyć działania poprzez solidarność i siłę ludzi.

António Guterres, Sekretarz Generalny ONZ, Październik 2021, Szczyt COP26

więcej na: <https://globalassembly.org/>

Jakie płyną korzyści z naradzenia się z mieszkańcami?

- Dobre warunki rozmowy w mocno spolaryzowanym krajobrazie społecznym i politycznym
- Pozwala na pokazanie mieszkańcom **złożoności danego tematu (eksperci, strony, interesariusze)**
- Można usłyszeć **jakie ludzie widzą lub mają problemy**, jakie jest ich podejście do nich i do różnego typu kierunków rozwiązań
- Możliwość **przekazania głosu mieszkańców wyżej**, na poziom krajowy – wywieranie presji przy poparciu lokalnej społeczności („obywatele tego chcą”)
- Zaangażowanie mieszkańców może **legitymizować** podejmowane przez władze decyzje – rekomendacje wypracowane na podstawie **doświadczeń** ludzi, w oparciu o **wiedzę** ekspertów
- Mieszkańcy mogą się okazać (naszymi) **sprzymierzeńcami wprowadzanych zmian** – staną się ekspertami w ich zakresie (lokalnymi edukatorami)
- **Rozładowanie nastrojów społecznych** – zwłaszcza przy kontrowersyjnych tematach

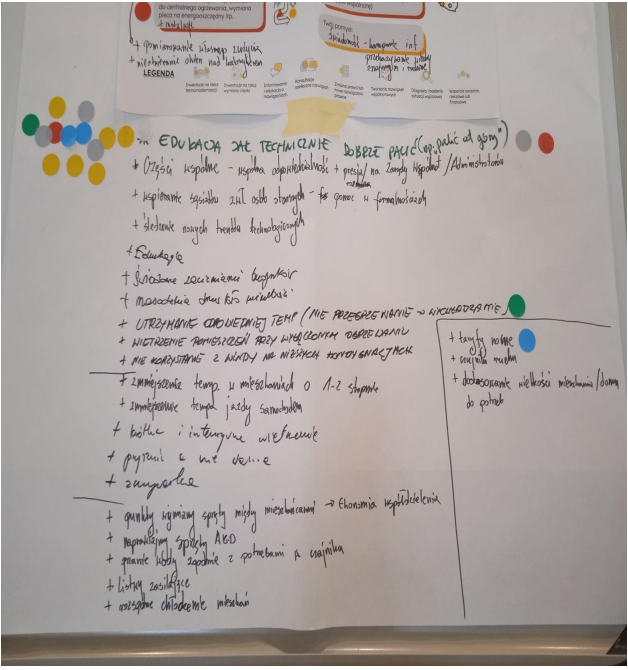
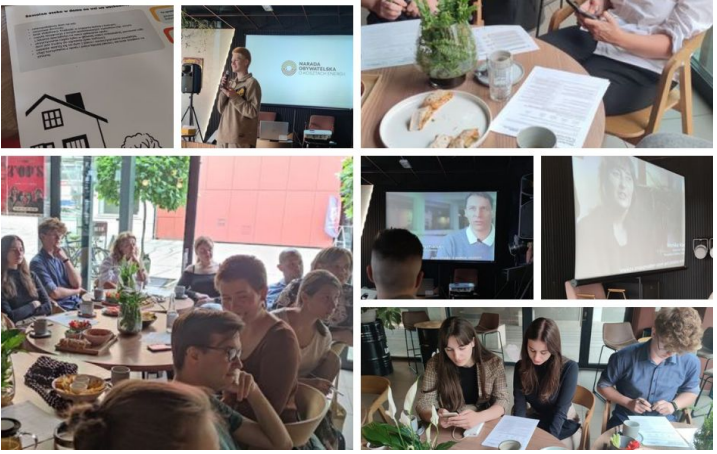
Ubóstwo energetyczne a mieszkańcy

- **Problem może dotknąć każdego**, niezależnie od tego czy zarabia się dużo czy mało
- Ubóstwo energetyczne jest **istotnym elementem transformacji energetycznej** – aby wszyscy chcieli być jej uczestnikami trzeba **zadbać o tych najsłabszych** – jest to **rola dla wszystkich**: samych dotkniętych problemem, ich rodzin, sąsiadów, władz lokalnych, regionalnych, krajowych i unijnych
- Obywatel powinni mieć wpływ na to **jak będzie zagospodarowane to co dzieje się w regionie** (na co wydawać pieniądze), na swoje **prawo do życia w bezpiecznym klimacie** (powodzie, susze itp.), na **rozwiązania związane z adaptacją do zmian klimatycznych** – włączenie ich w **konsultacje planów krajowych i wojewódzkich**

fundacja
stocznia

seniorzy

eko-org samorządy

młodzież NGOs

Narady lokalne - przygotowanie

10 kroków dobrej narady - zaczynamy!

Mezhistwa, dwie osoby po siedemdziesiąt, mieszkają w kamienicy w miejscowości liczącej 30-100 tys. mieszkańców w południowej Polsce

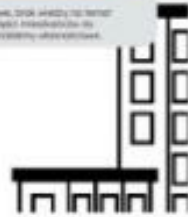
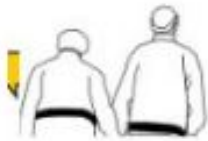
- 1. Ciepłota w zimie i zimno w lecie
- 2. Wysokie rachunki i przelane woda
- 3. Brak pieniędzy, żeby zapłacić za energię
- 4. Ciężko znaleźć pracę
- 5. Ciężko znaleźć mieszkanie
- 6. Ciężko znaleźć pracę
- 7. Ciężko znaleźć pracę
- 8. Ciężko znaleźć pracę
- 9. Ciężko znaleźć pracę
- 10. Ciężko znaleźć pracę

Co sprawiło, że są w trudnej sytuacji?

Niska efektywność energetyczna budynku, wysokie rachunki, brak możliwości dostępu do pomocy społecznej

Jakie masz problemy?

Organizacja spotkania, przesłanie, brak wiedzy na temat organizacji spotkania, brak czasu, brak motywacji do organizowania się w grupie

Narada samorządowa

Kogo zaprosić i jak przygotować diagnozę dotyczącą ubóstwa energetycznego?

Narada obywatelska o kosztach energii

Jak można się w nią włączyć i o czym będziemy rozmawiać?

10 kroków dobrej narady

Przewodnik dla osób organizujących i moderujących naradę lokalną o kosztach energii

Ocena narad lokalnych

„Narada to dobry moment, aby zacząć dyskusję i w ogóle myślenie o problemie na poziomie lokalnym”

Organizatorka, Bydgoszcz

„Jest to dla mnie jako osoby mieszkającej na wsi temat trudny, ale prowadząca wszystko dobrze wytłumaczyła.”

Uczestniczka, Jugów

„Narada bardzo otworzyła mi oczy na problem ubóstwa energetycznego w Polsce. Dużo dało poznanie poglądów innych gmin i ich problemów”

Uczestniczka, narada LeadAIR, Forum Energii

„Ciekawa i merytoryczna dyskusja”

Organizator, Mińsk Mazowiecki

„Temat, choć trudny, jest ważną kwestią wymagającą wręcz pilnego rozwiązania. Mam wrażenie, że na poziomie lokalnym jeszcze mało kto o tym poważnie myśli, raczej nie bardzo wiadomo, jak się za to zabrać. Taka narada to dobry moment, aby zacząć dyskusję i w ogóle myślenie o problemie na poziomie lokalnym”

Sprawia, że rozmowa mimo różnic jest możliwa

W jakim stopniu zgadza się Pan(i) lub nie zgadza ze stwierdzeniem: Osoby uczestniczące w takich wydarzeniach mogą swobodnie wyrażać rozbieżne poglądy na temat ubóstwa energetycznego*.

PRZED

PO

Trudno powiedzieć

Ani się zgadzam, ani nie zgadzam

Zdecydowanie się NIE ZGADZAM

Raczej się ZGADZAM

Raczej się NIE ZGADZAM

Zdecydowanie się ZGADZAM

„Nawet gdybyśmy mieli się pokłócić na tym panelu, (...) być może wyszłoby z tego coś dobrego, a my za mało mamy możliwości rozmowy na różne tematy społecznie wrażliwe”

– Panelistka

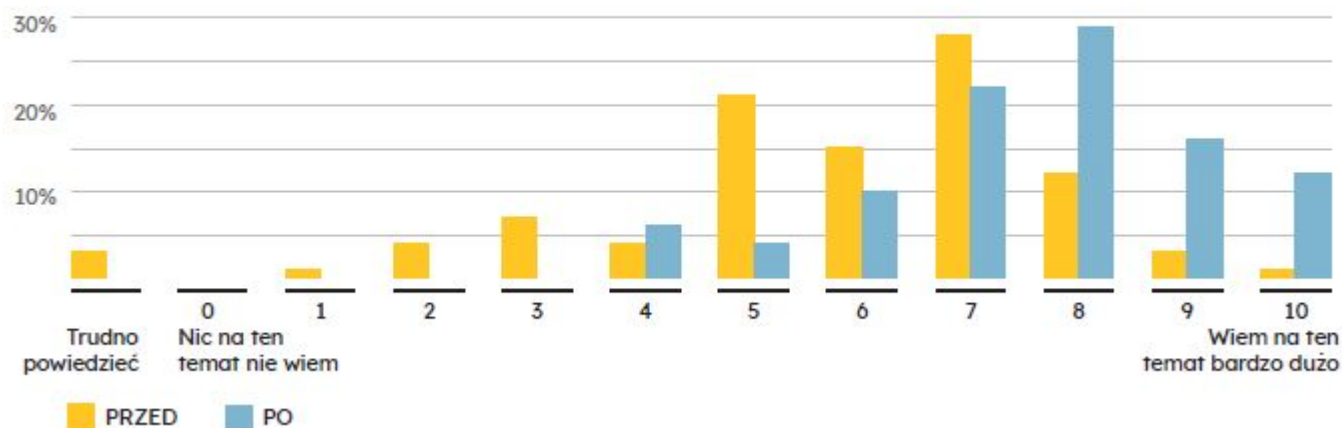

„Moderatorzy zapewniali możliwość dania głosu każdemu. To bardzo ważne. Często nie ma czasu, aby usłyszeć inną osobę”

– Panelista

Daje przestrzeń do rozmowy opartej o fakty

Jak ocenia Pan(i) stan swojej wiedzy o problemie ubóstwa energetycznego?

”

„Ogromnie dużo wiedzy, często zaskakującej”

„Kiedyś myślałam, że mamy dużo do zrobienia. Teraz, po tych spotkaniach dziś, wiem, że mamy bardzo dużo do zrobienia”

„Liczba informacji mnie zaskoczyła”

„Wiedzę, którą tu dziś zdobywamy, powinien poznać każdy. Często to są podstawowe informacje, których brakuje”

Umożliwia wyjście poza własny interes, w kierunku dobra wspólnego

„My [Paneliści i Panelistki] jako społeczeństwo wykazaliśmy się myśleniem strategicznym, myśleniem o różnych rzeczach. Pokazaliśmy, że można rozmawiać o rzeczach najbardziej istotnych, wskazywaniu kierunku, to naprawdę działa. Nie kierowaliśmy się partykularnym interesem, pokazując istotę działań na krótką metę, na najbliższą zimę. Cieszę się, że jako społeczeństwo, myślimy ciągle strategicznie”

– Panelista

„W dyskusjach społecznych myślę, że (...) często nie potrafimy ze sobą rozmawiać, bo nie ma czasu, żeby usłyszeć inną osobę, a bardzo mocno próbujemy swoje tematy przeforsować, swoje zdanie, nie zawsze zwracamy uwagę, że inne osoby mogą inaczej to postrzegać”

– Panelista

„Czyli ta Polska nie jest taka głupia, ta mądrość zbiorowa nam całkiem wyszła. Tak myślę, że *vox populi vox dei* takie przed wyborami; teraz dla rządzących to może być dobry moment, by jakąś presję na nich wyrzucić. Jako reprezentacja wyborców z różnych stron pokazaliśmy, jaki kierunek nam odpowiada, więc może coś teraz da rządzącym do myślenia”

– Panelistka

Daje “zwykłym obywatelom” wiarę w sprawczość i kompetentność

Osoby uczestniczące w takich wydarzeniach są wystarczająco dobrze poinformowane i kompetentne, aby wnieść wkład w kształtowanie polityki dot. ubóstwa energetycznego.

PRZED

PO

”

„Powróciła mi wiara w ludzi, w edukację, w demokrację, jej bezpośredniość”

– Panelistka

Prowadzi do trwałej zmiany postaw (badanie Involve, Newcastle University, styczeń 2023)

AT A GLANCE

INSTITUTION:
Parliaments

ISSUE:
Climate change and the environment

METHOD:
Citizens' assembly / jury

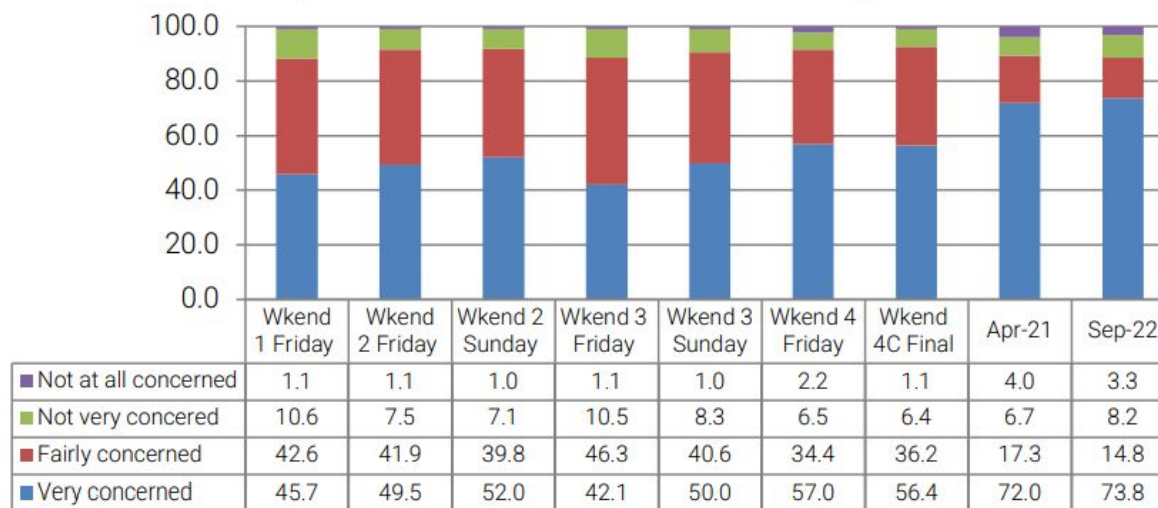
PARTNERS:
UK Parliament, Sortition Foundation, mySociety

PROJECT TYPE:
Pioneering innovation & practice

Troska o zmiany klimatyczne wzrosła podczas panelu obywatelskiego i nadal wzrasta po jego zakończeniu.

Figure 2: Concern about climate change

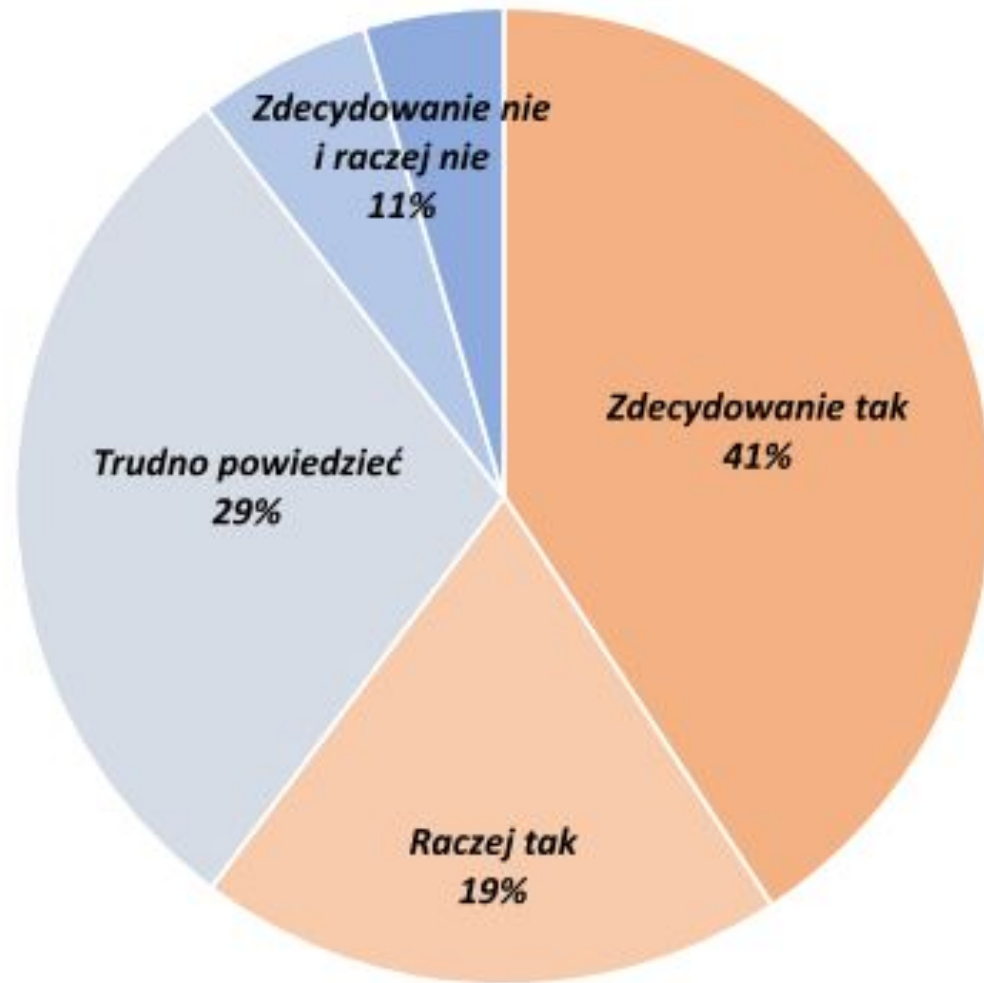
Dla porównania: sondaż Ipsos Mori w Wielkiej Brytanii sugeruje, że 52% brytyjczyków było "bardzo zaniepokojonych" w lipcu 2019 r. i 54% było "bardzo zaniepokojonych" w lipcu 2022 r.

Bariery przygotowania i realizacji

- finansowe - 100-200 tys. pln na realizację procesu
- organizacyjne
- techniczne
- eksperckie – w tym dostęp do danych
- samorząd nie na wszystko ma wpływ, często decyzje muszą być podejmowane na poziomie krajowym co ogranicza możliwość wdrażania rekomendacji, ale również ich tworzenie – takich, które mogą być dedykowane do realizacji na poziomie samorządu (brak możliwości wdrażania z powodów prawno – finansowych - ograniczone budżety samorządów)

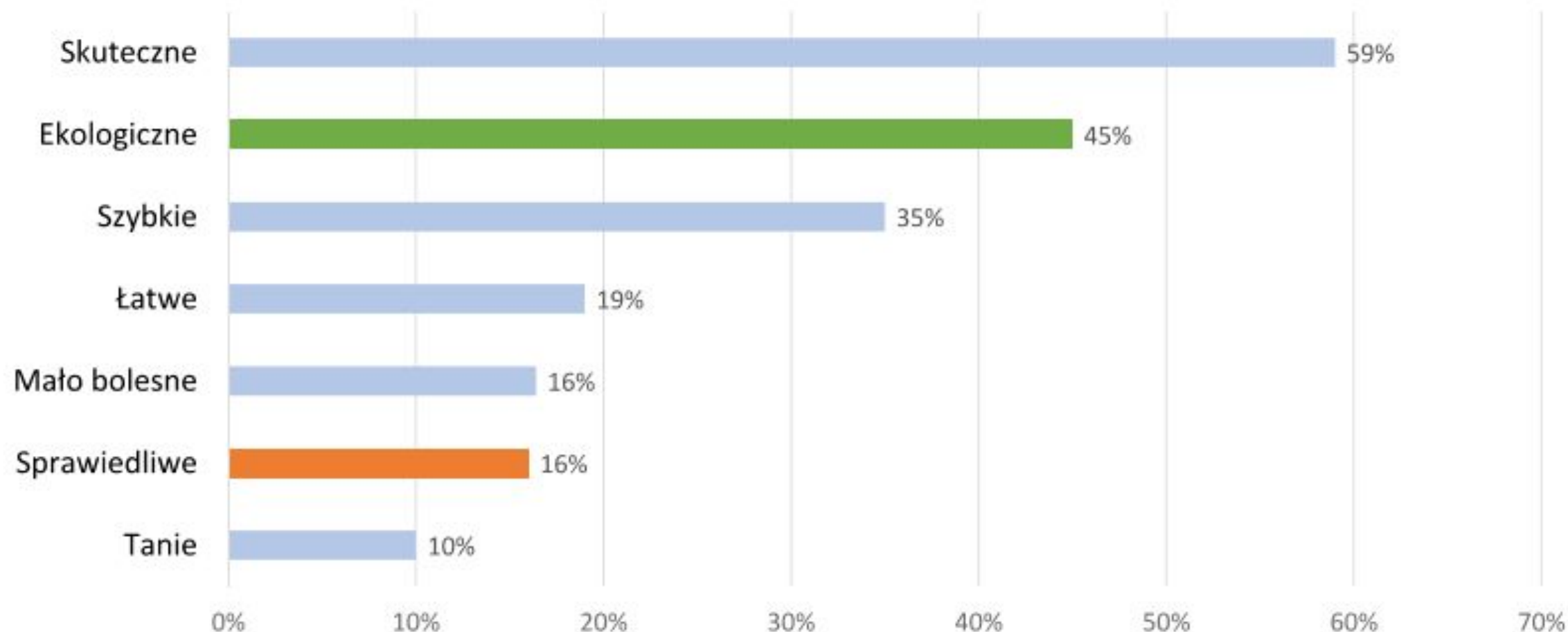
JEDNAK: Mniejsze samorządy mogą zacząć od narad lokalnych

Wszyscy powinni mieć równy dostęp do podstawowych usług energetycznych bez względu na sytuację materialną.

Ekologia przed solidarnością

Wskaż powody, dla których (...) wybrałeś/aś takie, a nie inne rozwiązanie jako najważniejsze.
(poziom lokalny)

Badania opinii publicznej

- **90%** uważa że zmiana klimatu jest realnym problemem – zgodnie z badaniami ClientEart
- **69% popiera** wprowadzenie przepisów gwarantujących osiągnięcie przez Polskę neutralności klimatycznej w ciągu 20 lat
- **Społeczeństwo o ubóstwie energetycznym i strategiach oszczędzania** – badania IPSOS zrealizowane na zlecenie More in Common we współpracy z Fundacją Stocznia – www.naradaoenergii.pl/polska-po-zimie-raport-z-badania/

Opinie ekspertów i polityków

- **Ekspert:** „Pamiętajmy o wszystkich nawet tych najsłabszych (to oni mogą „zbombardować” to do czego dążymy – nie ze złej woli tylko w wyniku prozy życia i walki o przetrwanie z dnia na dzień – w takiej sytuacji kwestia klimatu i działań mających na celu zapobieganie jego zmianom schodzą na plan dalszy).
- **Poseł na Sejm RP:** „Trzeba ludziom w porosty sposób tłumaczyć to dlaczego zmiany są potrzebne i to, że są pieniądze na to aby o nich zadbać (m.in. Społ. Fundusz Klimatyczny). Ludzie oczekują też prawdy – chcą znać pełen obraz.” – my w panelu tłumaczyliśmy i zrozumienie było podstawą do akceptacji pewnych rozwiązań.
- **Ekspert z Forum Energii:** „Chciałam zachęcić polityków i polityczki do wzięcia założeń dotyczących polityki klimatycznej do swoich agend, na swoje sztachy – to jest jeden z najlepszych momentów, bo istnieje duże poparcie społeczne. Ponadto należy pamiętać o tym, że są pieniądze i trzeba wydatkowanie ich właściwie zaplanować (długofalowo), włączając w to inwestowanie w edukację i informowanie społeczeństwa”.

Nasze inspiracje

- **The Citizens' Assembly – Ireland -** <https://2016-2018.citizensassembly.ie/en/How-the-State-can-make-Ireland-a-leader-in-tackling-climate-change/Submissions/>
- **The Citizen Dialogues on Canada's Energy Future -** <https://canadaenergyfuture.ca/> **(5 Citizen Dialogues, pan-Canadian Dialogue (pCD))**
- **The National Conversation on Immigration** <http://nationalconversation.uk/> **(60 visits to towns and cities across the UK, online survey, nationally representative survey)**
- **Assises de la transition écologique, or forums for ecological transition -** <https://transition.orleans-metropole.fr/>
- **Morris Area Climate Dialogue (Rural Dialogues) -** <https://www.cndp.us/rural-climate-dialogue-morris/>
- **National Issues Forum: America's Energy Future -** <https://www.nifi.org/en/issue-guide/americas-energy-future>